

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, és közgazdasági hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer, vasárnapon.

Előfizetési ár:

Egész évre 4 frt = 8 korona, félévre 2 frt = 4 korona,
negyedévre 1 frt = 2 korona.

Egyes szám ára 10 kr. = 20 fillér.

Felolós szerkesztő:

WITTINGER ANTA L.

Kiadó és laptulajdonos:

FEIGL GYULA.

Előfizetési pénzek és reclamációk a kiadótulajdonos-
hoz, Feigl Gyula nyomdászhoz (városkör 81) intézendők.
Nyilttár sora 40 fr. — Hirdetések nagyság szerint.

Afférok elintézése.

Szenzációs dolgok estek meg nálunk a mult napokban nyilvános helyiségekben és sokak szeme láttára. Mivelt emberek, urak inzultáltak egymást s ilyen módon provokálva kiállotta az egymás ellen szegzett pisztolyok csövei elé, azaz: *adtak és vettek szatiszfakciót.*

Ez a mult héten Köszegen és az ezt előző héten Szombathelyen vívott páros viaskodásnak dióhéjba szorított története, melylyel e helyen végeztünk is volna, ha nem érdekelnének bennünket az affér előzményei és utóbajai, de meg a páros viaskodás általában.

Beszélnünk tehát röviden erről a három dolgról.

Család és vér ellen elkövetett sértés hozták forrongásba az érdekelt feleket s nem kevésbé a szem- és fültanunak választott társaságot. Megesik ilyen másutt is, de talán sohol sem olyan éles színben és kirívó alakban, mint nálunk, ahol mindenki beavatkozik a más ügyeibe, ahol mindenki mindent tud és segít bizonyos ügyeket összebonyolítani. Nálunk nem az összeveszettek rendezik ügyeiket, nem a lovagiasság rendje szerint hivatott megbízottak segítik elő a kiegyenlítést, hanem a társaság ítélt és nehezíti meg a hivatott egyének munkáját. Az utóbbi lovagias afférban, mintha csak a z é r t szerepeltek volna az ellenfelek a nyilvánosság előtt, mintha csak a z é r t nem maradt volna titokban a kiegyenlítés módja s csak a sok szó-beszéd a közönség részéről, s a luza-urna a felek részéről, mintha késleltette volna a

kibontakozást. De mit is mondok — kibontakozás? Hiszen még most sincsen vége az afféreknek, még most is töltögetik a pisztolyokat, köszörülik a kardokat. Beteg ez a mi társas életünk. Gyógyulást igényel az egész vonalon . . .

Kérdezzük, muszáj volt ezeknek a dolgoknak, a melyek most két hét óta lázas izgatottságban tartották lakosságunkat és gyötrelmes kínokat okoztak egyeseknek — olyképen végződniek, mint ahogy végződtek? Nem mernők mondani. Ezeket a lovagias ügyeket talán békés uton is el lehetett volna intézni s elkerülni azt, hogy a közönség mélyedjen bele a mások bajába. Még ha lorszorozva is volt az ügyek egyik-másika, az okos belátás és higgadt megfontolás a felek részéről szépen elsimithatta volna a fölmerült differenciákat, mint ahogy a melleleg felmerült afféreket is elintézték. Különböznem lehet közünk az éppen most fölmerült és ez idő szerint már valahogyan elintéztett ügyekhez, hanem szólanunk kell még a párbajról általában.

A párbajoknak komolylyá válható fordulata s általában a lovagias afféreknek mérhetetlen szaporodása talán gondolkodóba ejthetné a közvéleményt, hogy nem volna-e szükséges a párbajmániának egy kis korlátot szabni. Tudjuk ugyan, hogy a párbajt egyszerűen mellőzni nem lehet annak, aki a mai magyar társadalomban élni s különösen szerepelni akar; de a számukat apasztani s veszedelmes voltukat elvenni, arra van lehetőség. Egy fővárosi lap vetette fel nem régiben és mondtotta, hogy a lovagias ügyeket valóban lovagias

felfogással kell elintézni. Ne az emberek megverekekedése legyen a cél, hanem kibékeltetés. A párbajsegédek a fegyver-bíróságok és becsület-bíróságok ne játsszák a spanyol inkvizitorok szerepét, hanem legyenek *békéltető* bíróság s a kard és golyó csak a végkép kiegyenlíthetetlen ügyek elintézésénél szerepeljenek addig, míg a társadalom megjózanodása még az ily ügyeknél is meg nem fog elégedni a polgári pör elégtételadásával.

Egyébként ne lásson ebben a mi felszólalásunkban szószaporítást senki. Majd eljön az idő s talán nincs is igen messzi, amikor mértékadó körökben is másképen gondolkoznak a párbajokról s amikor már nálunk is, mint az imént Németországban, komoly megbeszélés tárgyát képezi a párbajmániának szűkebb mederbe való szorítása. Addig csak türrünk és hallgassuk teljes rezignációval a pisztolyok ropogását s a kardok csörrenését, miben ugylátszik, nekünk köszegieknek is lesz még módunk.

A szocializmusról.

A magyar nemzet ezeréves fényét, dicsőségét a nemzetközi szocializmus vad fanatizmusa akarja elhomályosítani, a nemzeti érzületet, az idegen nemzeti agitációk sebzik meg és a magyar nemzet törekvését, bekes munkás szellemét, az idegenek cselzövénye akarja rombadönteni.

Ellenségévé akarják tenni a nemzetet saját hazája iránt, megakadják mérgezni a magyar honszeretetet, azt a honszeretetet, mely egy ezredeven át, mint glória övezte körül e nemzeteket, azt a honszeretetet, mely vérrel áldozott a szeretett hazának, annak a hazának, mely anyjává lett nem csak onszült népének, de az itt letelepülteknek is. Oly törekednek a szocialis tanok, hogy talajt találjon az ide jött, munkától irtozó nép és

TARCZA.

A boszuálló zongoramester.

Irta: SZIKLAY JÁNOS dr.

Döme Fridolin a mi kisvárosunk zongoramestere devaj tréfáról volt ismeretes. Elismerték róla, hogy kitünő tanító, de azt is tudták, hogy van egy nagy hibája: kegyes, érzékeny, és a ki megbántja, annak visszaadja a kölcsönt kamattal.

Ha nemelyek szemére vetették, hogy követelő, akkorát kíván, hogy a méltóságos ur, a főispán sem többet, rendezen azt felelte:

— Megkövetelem hát, hogy megtiszteljének. Méltóságos ur mindenki lehet véletlenül, ha annak születik, vagy főispánok protegulják, de művész nem. Annak külön kell születnie. A méltóságos ur megbecsül, de ez a sok fennhéjzó genyry, nagyralátó burger azt hiszi, hogy olyan mestereim vagyok, mint a c-izmadia. Nem adhatok másképen tekintélyt magamnak, csak úgy, ha lenézésre gorombasággal felelek. Akkor van becsületem. A ki nem adja meg azt a tiszteletet, a mi megillet, annak hátat fordítok s nem megyek felje többet. Tanítsam a gyereket a Mancs Jankóval.

Mancs Jankó egy szegény, ügyefogyott, félbemaradt tanító volt, a ki annyit értett a zongorázáshoz, a mennyi az orgonából a képzőintézetben ragadt rája. Vagy annal is kevesebbet, mert hiszen ott sem tanult sokat, s a mit tudott, azt is elfelejtette. Ámde azért büszkébb volt a maga tudására, mint Döme Fridolin, a két konzervatoriumot dicsérettel végzett művész, a ki azért volt kénytelen abbahagyni a művészi pályát, mert egy hideg télen megdermedt két ujjá s többé virtuóz játékra nem

lelt volna alkalmas. S mert a fővárosban nyakig uszik mindenki a kolduscsináló konkurrencziában, elfogadta néhány is erősenek meghívását, s lement a vidéki városba, a hol az előkelő családok elégedetlenek voltak Mancs Jankóval.

Dolga csakhamar jól folyt. Pajkos tréfái még inkább kedvelték és szívesen látottá tettek azokon a helyeken, a hol kimélni tudták érzékenységét. Hiszen minden művészi lélekben van bizonyos hiúság, e nélkül mi is ösztökölné? Teasék tehát számot vetni a magasabb értékű lelkek e csekély hibájával.

A főispánék tudtak legjobban méltányolni. Sőt az igazat megvallva, kényeztették is. Nagy ebéd vagy estély nem eshetett meg náluk ő nélkül. Szinte örültek, hogy vendégeiknek ilyen művészt mutathatnak be s az ő felügyelete mellett produkálhatják magukat a méltóságos kisasszonyok. A főispáné, ha nem is tetszett neki, de kénytelen volt mosolygással fogadni azt a tréfát, melyet az asztalnál a házi orvossal követett el.

A házi orvosnak ugyanis az volt a szokása, hogy a hol vendégségben volt hivatalos, noha gyermekei nem voltak, mindig vitt csemegét haza a „mamának”, vele együtt koros elettársának. Ismerték már a gyengéjét s a háziasszonyok maguk rakosgattak össze egy papírhüvelybe édességet meg gyümölcsöt, mintha csak egy raj ki-gyermek kutatta volna otthon a zsebjeit. Nos egyszer a Döme Fridolin krémet csempészet az orvos zsebjébe. A vastag papírhüvely lassan-lassan átázott menetközben s a vendégsereg nagy mulatságára a doktor ur csapogó kabátzárnyal vonult végig az utcán.

De megharagudni — legalább nyilvánosan — még sem mert a doktor, mert tartott tőle, hogy a következő alkalomkor még vastagabb porcióban kapja a tréfa folytatását.

Döme Fridolin éveken át ugyanegy házban lakott.

Egy fűszerkereskedőnek piaci házához épült toldalékban, melynek ablakai a kertekre nyitak. A két házor közt terülő széles kertek virágos, lombos völgyként nyultak el, a meddig csak a szem látott. Azért szerette ezt a lakást, mert ebben ment maradt az utcai zajtól, s ha fáradságos leckeit után visszavonult édes illattal telt friss levegő aradt be ablakán, madárcsicsorgás szállt feléje a profán lárma helyett. Megfeledkezett a közönséges világról.

A fűszerkereskedőnek leányát is ő tautította, mióta fölcsaperedett úgy két esztendő óta. A kisasszony a házi ur leányának tudván magát, a kit pénz mellett bizonyára akkor is elvesznek, ha nem tud zongorázni: a tőle kitelhető bujasággal és lustasággal kinozta a szegény mestert.

— Hallja Döme ur, maga nem törődik eleget a leánnyal, mondá egy nap neki az apja.

— Ki volt az a csacsi, aki azt mondta?

— No, no. Én úgy veszem észre.

— Nyissa ki a szemét. Én nem önthetek bele több észet, mint a mennyije van, a szorgalomra meg eleget intem, de mit tehetek róla, ha nem fog rajta.

— Még a Mancs Jankótól is tanult volna annyit, a mennyit tud.

— Az már bizonyos. A mennyit ő tanul, azt megtanulhatja akár a maga segédjétől is.

— Hallja Fridolin ur, maga nagyon goromba ember.

— Meglehet. Maga megczibálja az inas fület, ha valamit nem tesz meg vagy rosszul teszi. Én nem tehetem ezt a kisasszonnyal. Megmondom hát a véleményem annak, a ki az oka a kisasszony képességének meg a viselkedésnek.

— Nos hát ki az oka?

— Vagy az anyja vagy az apja. De inkább azt hiszem, hogy az apja.

elfoglalhasa helyét annak a nemzetnek, mely ezer éves küzdelem árán bírja azt a földet, a mely a legrosszabb viszonyok közt is létét biztosította és biztosítani fogja.

Az akna-munkások a cselszövények minden nemét, az ámitának minden módját felhasználják, csak hogy crelt érjenek. Meres kigyóként lopóznak be a társadalomba, eleintén meghuzva körve, esedezve a bebocsátást, s ime most, hogy befészkeltek magukat, egyik áldozatot a másik után szedik, kiket azután kényük — kedvük szerint használnak fel, de mindig a saját javukra, a saját özöljukra.

Úgyesen vetik ki hálójukat, hogy ezt a békés, munka szerző magyar nemzetet először megfosszák hazafias érzelmétől, megmetyelvezék a magyarok szívét, mely nemzeti lelkesedés és a haza iránti szeretetben pártatlanul áll a nemzetek sorában, megrontják erkölcsiükben, hogy orozva, könnyebben foszthassák meg vagyunktól a népet, hontalanná akarják tenni, hogy földönfutókká legyenek, mint azok az agitátorok, kiknek nincsen se hazájuk, se Istenük, kik irtóznak a dologtól, s csak másokon élőkölnök.

És ime hány magyar becsületes embert rontott már meg ezeknek az akna munkája, hány embert szédített már le a becsületes utról és lerantotta a posványba, a melyben ők fetrengnek, abba a pizskos aknába, a melyben a munkától irtózők bűnös tanyája van.

Azon barlangba, a hol a bűn, az erkölestelenség, hazafiatlanság és vallástalanság fészke van, oda a honnét minden elképzelhető romlottság és bűn ered.

A magyar nemzet ezereves dicsősége, fényével jegyzett multja, nem engedheti meg, hogy e nemzet ellenes idegen tanok e szent földön termékeny talajra találjanak. Az a nép, a mely a jobb jövő reményében küzd, örömmel tárd és lángoló hévvel, szeretettel csügg a hazán, nem engedheti meg, hogy a magyar nép erkölcsi megmetyelvezések, hanem ellenkezőleg arra törekszik, hogy erkölcsi mintaképül szolgáljanak más nemzeteknek.

Nem sülyedhet e nép a bűn posványába, hanem annak fel kell emelkedni ama ideális, eszményi magasságra, a melyen a haza és nemzet szellemi törekvései diadalt aratnak.

Ama magaslatra pedig csak a becsületeség utja vezet, — az egyéni szorgalom, a helyes irányban vezetett felvilágosodás és a társulás eszmeje.

Ezen irányban pedig csak a munkás kaszinók és népkörök vezethetik a tévutra vezetett népet.

A társadalomnak kötelessége a szegény népnek fölépíteni azt a templomot, a melyben erkölcsi léte, erkölcsi haladása biztosítottik, a hol alkalma legyen a szellemi művelődésre, a felvilágosodásra, mert csak az által menthetjük meg az idegenek veszélyes csábjától és kisértetésétől.

Gondoskodni kell arról, hogy a nép anyagi helyzete megkönnyítessék, helyes gazdálkodás, a háziipar és gazdasági mellékágak szakaszerűbb felkarolása által minél több jövedelemhez jusson. Olcsó és könnyen visszafizethető kölcsönök anyagi helyzetet rendezhessék, szóval a társadalomnak kell a szegény nép segítségére sietni, hogy szellemi és anyagi helyzete javitassék.

Meg kell menteni az erkölcsi és anyagi végelpusztulástól és a szegény munkás népet visszaszerezniük a hazánál. Akkor aztán az idegenek eselszövénye, csábja, izgatása nem fog talajra találni, hatástalan lesz erkölködések és ők fognak elpusztulni, minthogy el kell pusztulnia mindennek, a mi a nemzeti érzületet megmetyeljezi.

A munkásnép boldogolni fog, meg fog maradni hazafiaságában, erkölcsi tisztaságában és gyarapodni fog. Ajkukról el fog mulni a panas az és az elégedettség

A fűszeres olyan lett mint a pulyka.

— Maga pokrócz. Nem akartam hinni, de most már látom. Most már elhiszem, hogy úgy nyilatkozott valahol . . .

— Mit nyilatkoztam?

— Hogy leányom számára apának csacsi fia.

— Mit kell azt magának elhinnie? Megmondom magam is. Ha nem tetszik, kereszek más mestert; én meguntam a vesződést.

Ott hagyta az órát.

S nyomban a házi ur felmondott neki.

— No hát igazam volt. Micsoda butaság? — Mondá magában. Mi köze a magán órának a lakáshoz? Kap-e olyan lakót valaha, mint én voltam?

Nem kapott az bizonyos. Éppen a negyedik utolsó napján vette ki egy nyolczgyermekes asztalos . . . No lesz gyönyörűsége a büszke házi urnak. Asztalosműhely és nyolcz gyermek. De úgy kell neki.

A mikor aztán huzczokodott Döme Fridolin, íróasztalának lomját előszedve, egyszerre örömköltésbe tört ki.

— No most megfogtam az ipszét! Várj. Még drágább lesz neked a zongora leczke!

Összerakva álltak szép rendben a házber nyugták. Egyet sem dobott el. Pusztá viletlen-ségből. Mert eszébe jutott, hogy jól megfaggathatja vele a dölfoa boltost. Csak be kell adnia az adóhivatalba. Nincs egyen sem helyeg. Nem tartotta szüksegesnek a fűszeres, hiszen ismerősök közt marad.

— Pár nap mulva már megkapta a fizetési meghagyását a fűszeres.

Nem azt a pár forintot röstelte, hanem azt, hogy őt, mint városi bizottsági tagot, a korrektség predikátorát, a takarekpénztár egyik igazgatóját helyeg csontkítás miatt megbírásolják.

Igy muzikálta el jó hírt, mert diszharmoniaiba keveredett a muzika-szal.

boldog érzete fogja megrállni szívüket és a haza virulni fog.

Az ezredéves mult, ezredéves jövőre vár.

Ugy legyen!

Erschinger János.

HIREK.

— **A főispán ünneplése.** Reiszig Ede főispán a mult hó 19-én töltötte be közszolgálatának 25-ik esztendejét, s e negyed évszázad alatt hazafias tevékenységét legnagyobb részben Vasvármegye közérdekeinek szentelte. Hogy vármegyénk közönsége szeretett főispánja s egykori tisztviselője iránt ez alkalommal is érzelmeinek s elismerésének méltó módon kifejezést adhasson, nagy lelkesedéssel s igazi örömmel ünnepre készül, ünnepelni fogja azt a férfit, akinek nagyok az érdemei és a kit mindenki szereti.

— **Új királyi ügyész.** Király ő felsége az *Ajkas* Károly halálával megüresedett kir. ügyész állásra *Bárdossy* László dr. szombathelyi kir. alügyész nevezte ki.

— **Egyházmegyei hírl.** A felső szénégetői plébánia ideiglenes vezetésével *Heisz* Mátyas rohonzai káplán biztatott meg s ennek helyébe Rohonzra *Pálinkás* Józsefet disponálták.

— **Igazolt választások.** Vasvármegye igazoló választmánya f. hó 8-án tartott ülésében ifjabb *Reiszig* Ede dr. őri-szent-peteri, *Rohrer* Aladar dr. város-szalónaki, *Gángoly* János felső-őri és *Miholics* József város-hodászi megye-bizottsági tagjai történt megválasztását egyhangúlag igazolta.

— **Újabb párbajok.** Kőszegen a héten két párbaj folyt le. Egy szombathelyi megyei tisztviselő szerdán piztolypárbajt vívott egy helybeli könyvkereskedővel, 30 lépésről egy golyót váltottak s mind a két fel szeretlen maradt. — Szombaton pedig ugyancsak a szombathelyi megyei tisztviselő kardpárbajt vívott első veres egy idevaló nyugalmazott honvédszázadosal, melynél az egyik fel könnyű karczolatot kapott az oldalán. Mind a két mérkőzés okát visszavezetik a Szombathelyen legutóbb lefolyt fegyveres ügyekre.

— **Huszáraink lesznek.** A Szombathelyen állomásozó huszár-ezred 2. századát, mely az utóbbi időben Német-Gencsen és Herényben volt elhelyezve, Kőszegre tették át s ide a hó 21-én vonul be.

— **A farsang.** Az este folyt le a tűzoltó-egyesület elit-bálja. A rendkívüli izléssel, tüszöltő-iniciálékkal dekorált teremben előkelő társaság gyülekezett s érdeklődéssel uozta a nagy pompát, melyet a rendezőség kifejtett. A bál képmindig szebb és elevenebb lett. A hölgyek izléses toillettekben jelentek meg s alig foglalhattak helyet, mert a táncosok rögtön előtök termettek és vitték a terem közepére. A közönség öregbikje csoportokba verődve gyönyörrel nézte a szépen lejtő párokat s csak jó kezőn vonult vissza a bufféba, ahol szünóra alatt találkozott az egész bál közönség s megelégedéssel fogyasztotta a vendöglös enni-inni valóját.

— **Turisták jelmez-estelye.** A turista-osztály jövő február 1-jei estelye jelmez-estely lesz. A rendezőség, melyre a bál nemének meghatározása bizatott, *Jelmez*-ben állapodott meg s azt Kőszegi József vezetése alatt meglepetes számba menő formában fogja önteni. A fényes teremben egyéb meglepetéseken kívül parasztlakodalmi menet fog fölvonulni szép menyaszonnyal és tarka nászkisérlettel.

— **Távozó szintársulat.** *Simándi* Zsigmond szintársulata Kőszegen befejezte működését s szerdán Körmentre távozott. Eltávozott tőlünk olyan szándékkal, hogy ide vissza többé nem jön. Erre enged következtetni azon körülmény, hogy búcszójában a viszontlátást nem említette egy szóval sem; csupán köszönetet mondott a közönségnek a pártfogásért (P) Nem sok mondani valónk van róla. A statisztika szerint *Simándi* Zsigmond volt az első szinigazgató városunkban, ki működésének tartama alatt egyetlen operettet sem hozatott színre. Meglehet, a közönség iránti kíméletből, mivel nem rendelkezett az énekes darabokhoz megkívántató anyag s eszközök felett. Ennyiből áll mindaz, mit érdemül róhatunk fel részére; de — felesleges talán hangsulyoznunk, hogy — ez az érdem is relatív értékével veendő számításba. Ittműködése eredményezett még annyit, hogy illtetkes helyen is kénytelenek belátni, hogy szinügyüket elvégre is rendezni kell. Végül pedig, *Simándi* Zsigmond igazgatótól búcsút véve, tesszük ezt azon jó kívánsággal, hogy a „szépművészet“ buzgó művelésével, egy koszorura való babért szerezve, ha eljutott a halhatatlanságig; gondoljon harag nélkül az alpokok alján fekvő kis városkára, hol egyebek között egy (igazságtalan!) színházi kritikuss buzgó imába foglalva őt — a játékos, áldást hozó világhosszút könyörgi dic-koszoruzta fejére.

— **Hangverseny.** *Schlager* Antónia cs. és kir. ka maracnékesnőnek szerdán megtartandó hangversenyére meg lehet jegyet váltani Róth Jenő könyvkereskedésében. A közönség saját érdekében, helyesen eszelepszik, ha előzetesen gondoskodik alkalmas helyekről. A hangverseny, mint már említettük fél 8 órakor kezdődik. A rendezőség ruhatárról is gondoskodott.

— **Egy tanítónő balesete.** *Gyurász* Irén községi polgári iskolai tanítónőt mult hétfőn sajnálatos baleset érte. A mikor dél felé az iskolából hazament, a varban

levő lakásának sikos folyósóján megcsuszott és balkeze fejét a cauklóban eltörte. A rögtön igénybe vett orvosi segítség folytán állapota már kielégítő.

— **Sorozás.** Az idei sorozás időpontjául Kőszeg sz. kir. város részére márczius hó 15-ike, a községi járásra nézve az erre következő három nap, vagyis márczius 16., 17. 18-ika tűzetott ki.

— **Polgármester a fogházban.** *Éhen* Gyula, Szombathelyi polgármester a *Vasvármegye* szerkesztőjével vívott páros viaskodása miatt 14 napi államfogházat kapott s ennek leülését mult pönteken kezdte meg a szombathelyi kir. törvényszék fogházában.

— **Kimutatás.** A községi hidegviz-gyógyintézetben a mult év folyamán — mint ezt egy most kibocsátott statisztika mutatja — összesen 141 beteg fordult meg. Ezek közül belkölő volt: 88; bejáró: 53. Belföldi: 137; külföldi: 4. Meggyógyult: 105; javult: 34; eredmény nélkül elbocsátott: 2. egy téboly és egy terjedő hűdes.

— **Ingatlanok forgalma.** A mult het folyamán a következő ingatlanok kerültek tkki átírás alá: Az 1040 és 1041. hsz. 611. számú ház fele udvar és kerttel *Zwaller* János és neje községi lakosok javára 950 frt vételárban *Schiefer* István és neje községi lakosok után. — *Néhai* Bánya Márton-velemi volt lakos után örökösödés jogozimén az 5059 hsz. *Horváth* Jánosné, *Horváth* János, *Horváth* Rozsi, *Horváth* Mária és *Horváth* Vítus velemi lakosok javára. — *Elhalt* *Schatzl* Józsefné községfalvai volt lakos után mint örökösök *Schatzl* Erzsébet, *Schatzl* Samu, *Schatzl* Sándor, *Schatzl* Ágoston és *Schatzl* Rozália javára a 3849. (3616—3617.) 3537. és 3191. hsz.

— **Örökösödés jogozimén** *néhai* *Kollmann* Ferenc községi volt lakos után a (7463—7464.) hsz. *Kollmann* József, *Teréz* Ferencz, *Cecilia*, *Mária* és *János* javára. — *Néhai* *Laschitz* János után örökösödés jogozimén az 599. sz. ház, 1018. és 1019. hsz. 1/2. része *Laschitz* Mária, *Magdolna* és *János* kiskorúak javára. — *Néhai* *Palotay* József községi volt lakos után örökösödés jogozimén az 1882. hsz. *Palotay* Karolina, *Francziska*, *Antal*, *Mária* és *Anna* javára. — *Elhalt* *Szupper* János után mint örökösök *Szupper* Mária, *István* és *Mátyás* javára a 341/c. hsz. 222/c. házsz. ház. — *Mederl* *Terezia* és *Amália* községi lakosok javára a (7650—7651.) hsz. osv. *Kreuchel* Józsefné, *Kreuchel* Emília, *Kreuchel* József, *Kreuchel* Mária és *Kreuchel* Nándor után 280 frt vételárban.

— **Állatbiztosítás.** A városunkban fennálló állatbiztosítási szövetkezet a lefolyt évben is áldást hozóan működött. A rendelkezésünkre bocsátott kimutatásból közöljük a következő érdekes adatokat:

A szövetkezet ápril 3-án *Maitz* Józsefnak egy tehénét vágatta ki s károsultnak az egyes tagok 36 krnyi hozzájárulási díjjal kifizetett 80 frtot; ápril 16-án *Ecker* Józsefet egy elhullott teheneért 90 frttal kárpótolta; június 29-én *Schreiner* Samunak egy elhullott ökröt 100 frtot adott; július 7-én *Papst* Samunak egy ökröt vágott ki s a kárvallottnak 106 frtot fizetett; július 17-én *Müller* Józsefnak egy elhullott tehene után 60 frtot fizetett; július 20-án *Supper* Józsefnak egy elhullott ökröt 50 frtot és *Gmauf* Samunak egy elhullott teheneért 75 frtot; szept. 7-én *Kovács* Karolynak egy elhullott teheneért 81 frt 88 krt; szept. 17-én *Waisbecker* Henriknek egy elhullott üsző borjuért fizetett 30 frtot; október 4-én *Horváth* Lajosnak egy kivágott tehene után 82 frt 80 krt, összesen tehát 765 frt 18 krt fizetett kárvallott tagjainak. 1892. évi ápril hó 3-ika óta a szövetkezet 45 esetben kárpótolta tagjait összesen 2820 frt 28 krtal s azonkívül az állatorvosnak is fizetett minden egyes eset alkalmával 1 frtot, a mi 2865 frt 28 krnyi tekintélyes összegre rög.

— **Udvözlét Kőszegről.** Ezen felirással Róth Jenő könyvkereskedésben *képes levelezőlapok* kaphatók. A világos színnyomatu lap: Kőszeg látóképet, a sörgyár, az új rom. kath. templom, a katonai altaliskola és a hidegvizgyógyintézet épületeinek jól sikerült képei tarja elénk.

— **(Rövid hírek.)** Iskolán kívül. Budapest szentfővárosban 10 ezer gyermek nem jár iskolába. — **Táncmulatság.** A rohonzai kath. kör meg e hóban táncmulatságot rendez, melyre a más felekezeteket meghívják. — **Új felügyelő.** A szombathelyi protestáns gyülekezet *Károlyi* Antal dr. alispánt választotta felügyelőjévé.

— **A „Fortuna“ aranybánya részvénytársaság** 25 koronás részvényeire mult hónap 20-ikán lezart aláírás, mint értesülünk, fényesen sikerült. Az aláírásra bocsátott 40.000 részvény jelentékenyen túljegyezetteti és a kibocsátó szindikátus már be is fejezte a reportirozást, a mi azért tartott hosszabb időig, mert roppant számban jelentkeztek a kis aláírók, kik csak néhány részvenyt jegyeztek. Ezek a kisebb aláírók teljes mértékben figyelembe vették, míg redukezió csak azoknál a nagyobb aláíróknál történt, a hol a spekulációs szándék való zínűnek látszott. Ez annál is inkább szükseges volt, mert a részvényekben a változások közvetítésével élénk magánforgalom van jelentékeny ágióval. A részvények szétküldése teljes folyamatban van és még e hónap folyamában minden aláíró megkapja a részvényeit, a meynyiben annak a kötelezettségének, hogy az aláírási összeg hátralevő részét január 15-ikeig beküldi, eleget tett. Mésrészt a társaság bányáiban, daczára a téli időnek, fokozott erővel indult meg a munka. A míg a társaságnak a technika legújabb vívmányai szerint felszerelt gépei a helyszíniére érkeznek, addig ott nagyban dolgoznak az aknák mélyítésén és a tárnák bővítésén, fejtik a zuzóérczet, hogy a kivásztás a gépek felállításán után azonnal nagyban történhessen. Az eddigi előmunkálatok után itélve is már kétszegtelennek látszik, hogy a társaság az 1897. évi április 30-án lejáró első négy havi üzletzaka után már májusban jelentékeny osztalékot fog fizethetni, mely osztalék a későbbi időszakokban bizonyára még növekedni is fog.

A karczagi paraszt-poetáról.

— Lapunk eredeti közleménye. —

Egy porbahullott igaz poetáról emlékszem, a kit egyszerű juhász-sorból költővé avatott ezenvedése, bánata. Varga Mihálynak hívták és mikor ebben a kicsi, de tehetségeiben nem szegény országban a verseit megfogják ismerni azok, kik az irodalmi élet eseményeit általában figyelemmel kísérik, — ő már ezekről nem tud; a poeták és boldogtalan szerelmesek közös betegsége vitte kora sirjába s most ott pihen a karczagi temetőben.

Mindennek előtt, nehogy Varga Mihályt is a Klappancziagyártó piculajäger, kapu-kaszakerülő rímkovácsokhoz hasonlítsanak tartsa e lap tisztelt olvasóközönsége, előljárójába itt közlöm a parasztköltő egy hangulatos verséből a következő mutatót:

„Érjen, ha még kevés, több csapás a földön,
A szeretet eltűn mindent e göröngyön,
Reményem horgonya majd egyszer elakad
Éltemen változtat, avagy majd el szakad.”

Vagy egy másik versszak:

Romeg a szívem, mert az este jó
S érzem az álom most is elkerül.
Mint annyi hosszú kínos éjen át,
Várva végső, nyugalmas éjszakát,
Virasztanom kell búsan egyedül.

A ki fájdalmat annyi bensőséggel, minden mesterkéltéssel nélkül es subjektivitással dalolja, melyből épp úgy távol van a szertelenség, mint a póriás közhelyek, a ki olvasóját is annyira együtt készíti bánkodásra, mint Varga Mihály, a karczagi juhász, az csak istentől való poeta lehetett, egy nagyratörő költői tehetség, melyet ismeretlenségre kárhozott iskolai tanulatlansága, alacsony életsora, kora ifjúságában bekövetkezett halála, de hirvevenc bilincseit talentuma mind legyőzi, hiszen nem költői agyrem, hogy a tehetség kitör és — eget kór.

Költői talentumát nem a hirnévre törekvő becsűvágya szövelgette meg, hanem bánatos lelkenek borongós hangulata. Mint a dalos madár ő sem azoknak dalol, a kik a dallban gyönyörűségeket találják, hanem dalolt, mert lelke kínjai enyhültek meg a dalban. Kín volt neki az élet, mikor az elhagyta, a kit nagyon szeretett, a felesége. A házasságtörés drámája a magyar pórnép között ritka. Népszínművonalunk sem mer belőle ibseui invenciókat moriteni: ez a szerelmes juhász életsora mégis egy igazi ibseui dráma, házasságtöréssel, az oltári eskü megszegésével, és azzal a mit bünnel, melyet anya a négy gyermeke ellen elkövetet. Szendrői Kitarának hívták a csodaszép kikapós karczagi asszonyt, ki a féltékeny juhászbembert azokkal a gyötresékekkel, melyekkel egy ezeda asszony megkínozhatja nejét, — az elegiai költészet egyik lantosává avatta.

Egy helyen így dalol:

„Kín az élet! sérti lelkem
A léhák beszéde.
Hogy életem szebb jövönék,
Nem néz már elébe!
Régi, boldog szerelemnek
Se híre, se hamva,
Kit szerettem, annak szive
Hozzám meg van halva,
Nem jön vissza életemnek
Napsugaras fénye,
Mint ha az én hús szivemnek
Homálytatót félne...”

Majd elátkozza hűtlen nejét.

Átkom rád, te büszke nő, míg jár az ég alatt.
Átkom rád, te hűtlen szex tetteid miatt.
Vérző szívem, az ég s a föld, tanuk hogy hű valék.
Megtörtötél! De átkom él s meghallgatja az ég!

Hanem a kesergő ferj mély fájdalomaira mégis egy hosszabb s erőben s igazságban ritka leveleből következtethetünk. Ezt a levelet néhány hettel halála előtt írta feleségéhez. Erő, bölcsesség, vallásosság, a lelek utolsó fellobbanásában való tusa, a legszebb magyar beszéd, — teszik e hosszabb levelet becsessé s toltónak el fájdalommal, hogy mi lett volna a bencesegei puszták fiából, ha lelke kincseit a rendszeres iskolai nevelés hívta volna elő.

Azt mondják, a magyar közönség elismerése sok esetben elfeledtette a költővel, hogy egy kis nemzetnek dalolt; azt mondják, hogy a magyar társadalom kifogyhatatlanul bőkezű a valódi ember szerető ezélok iránt. Nos hát im egy emberzerető ezé s tisztelettel alólírott Chilkó László körösladányi plebános urral szövetkeztem a karczagi parasztköltő műveinek kiadására nem kiadói önzésből, de emberzerető ezé szolgáltva. Ugyanis a költőnek négy kiskoru, neveltetésre szorult árvaia maradt. Örökségük néhány vers, melyet apjuk frazis nélkül szövel: vérző szívvel dalolt a bencesegei pusztán. Ezt az örökséget az érző magyar társadalom jóakarataból pénzre kívánjuk változtatni, hogy a költő árvaiait becsületes emberekké nevelhessük fel. Ehhez kérem én a magyar társadalom segedelmét. Csak ne egy ven krajczár áldozatról van szó. Tessék ezt hozzám Békés-Csabára beküldeni s én azonnal postára teszem Varga Mihály kötetét. Szeretet és érdeklődést kérek a magyar társadalomtól e vállalkozás iránt, melyet a tiszta ember-szeretet sugalt.

Verner László.

Legujabb.

Közvetlenül lapzárás előtt rémes hírekkel kapunk értesítést. A legutóbb lezajlott szenzációs afférek annyira felizgatták a kedélyeket, hogy annak következményeképp újabb szenzációs jelenetek játszódtak le egynéhány nyilvános helyen. A lakosságot egészen áthatotta a harcziás szellem ugyanarra, hogy komolyabb következményektől kell tartauunk, ha idejekorán nem tessük meg a szükséges

óvintézkedéseket. Mint tudositónk jelenti, ma délután az egyik kávéházban ismét pofonütöttek egy urat. A tett okát nem ismerik. Az ügyet természetesen lovagias uton intézik el. A tett eresítés után azonnal kiküldték lapunknak egyik, még jelen volt belől munkatársát, kitől a következő telefon tudositásokat kaptuk:

Este 8 óra 15 p. (Telefon jelentés.) A W. vendéglőből egy urat kiutasítottak. Az ügyből előreláthatólag tömeges párbaj keletkezik, nehéz lovassági kardokkal, bandázs nélkül, a végkimerülésig.

Este 10 óra 20 p. (Telefon tudositás.) A főtéren két csoport összezúzózkodása folytán tömeges potozkodás keletkezett. Okot erra egy lovagias ügyben felmerült nézeteltérés okozott. Rendőrség közbelepetése vált szükségessé. Az ügyet már nem lehet lovagias uton elintézni.

Éjjel 12 óra. (Telefon tudositás.) E pillanatban dobtak ki három embert az El. kávéházból.

Éjjel 12 óra 35 p. (Telefon tudositás.) Nyolcz fiatal-ember ugyanannyi élesre font nehéz lovassági kardokat hozatott a tegnapi nap folyamán. Ezek cirkálnak most egyik helyről a másikra s ahol felmerül egy lovagias ügy, azt rögtön a helyszínen elintézik. Eddigelé két mérkőzés volt. Mindakettő súlyos sebesüléssel végződött. A sebesülteket bérkocsin lakásaikra szállították.

Éjjel 12 óra 55 p. (Telefon tudositás.) Az Es. vendéglóban nyilvánosan felpofoztak s kidobtak két polgárombert, mert kijelentették, hogy nem tudnak vívni.

Éjfelután 2 óra. (Telefon tudositás.) A vendéglők és kávéházak üresek. Az El. kávéház bezárt ajtója előtt nyolcz fiatalember viaskodik a végkimerülésig, éles huszár-kardokkal. Felmásztam a gesztenyefára s onnan figyeltem a harc lefolyását, az összeütődő aczélkardok felvillanó szikrája mellett. Tizenöt perozig tartott a viaskodás. Végre az utolsó a nyolezból, miután egyedül vagdalkozott jobbra-balra vagy 5 perozig, észrevette, hogy nincs többé ellenfel — mind ott foküsznek a földön. — Ő is lefeküdt. — Lemásztam a fáról és — én is oda fekédtém.

Éjfelután 2 óra 45 p. (Telefon tudositás.) A városban minden elcsendesült.

Éjfelután 2 óra 49 p. (Telefon tudositás.) E pillanatban vonultak ki a rendőrség emberei, hogy helyreállítsák a nyugalmat! (P Szerk.)

Közgazdaság.

Fenyegetett állatkivitelünk. A német gazdák kérvényt adtak be a birodalmi kancellárhoz az iránt, hogy a német határt teljesen elzárják a külföldi állatkivitellel, nevezetesen a skandináv felsziget állataival, Oroszország serti és szárnnyakivitelével s az osztrák-magyar monarchia szarvasmarhakivitelével szemben. A német gazdák arra hivatkoznak, hogy az állatjárványok elleni védekezésről szóló törvény a birodalmi kancellárnak kötelességévé teszi, hogy ha a járvány a külföldön a belföldi állatállományt fenyegető mértékben lep föl, hívja föl a szövetséges országok kormányait a védelemre s gondoskodják ennek egységes keresztülviteléről. A német gazdák kérvényét valószínűleg mihamar ad acta fogják tenni, mert a német birodalom kormányzata tisztában van azzal, hogy a magyar állatkivitellel a német fogyasztónak nagy szüksége van; tisztában van azzal is, hogy az általános zárlatra Németországnak igaz oka nem lehet, mert idézett törvény, melyre a gazdák támaszkodnak, a mai állategészségügyi viszonyok között nem alkalmazható s azt is tudja, hogy az ily erőszakosan károsító eljárás mindenesetre represszáliákra vezetne. De most, mikor a német-orosz vámbizottság, mely az orosz ünnepek miatt megzakított a tárgyalásait, ismét tárgyalás alá vette s vámpolitikai és nevezetesen az állategészségügyi kérdéseket s ezekben, mint legujabban értesülünk, bekés meggyőzés is jött létre, nem hihető, hogy az orosz állatbevitel megengedése mellett a magyar osztrák állatbevitel el akarnák tiltani. Ha azonban mindezek dacára Németországban tényleg komolyan foglalkoznánk az általános állatzárlat eszméjével, mint megbízható forrásból értesülünk, külügyi hivatalunk egész energiával fog Németországgal kötött állategészségügyi egyezményünkre (1892: V. t. c.) hivatkozni, mely általános állatzárlatot egyáltalán nem enged meg s Magyarországon legfeljebb egész vármegyék zár alá vételt teszi lehetővé. Röánk tehát semmi körülmények között sem birhat a fent idézett német törvény, mely a német tartományok egyöntetű eljárásról szól, semminemű hatással általános állatzárlat előrendelése tekintetében.

A papírbaza ellen. Mig a magyar agráriusok és merkantilisták a fölött török fejüket, vajjon mit kellene és lehetne a jogtalan spekuláció kiirtására tenni, azalatt Ch. W. Smith a Times-ben arra a követelményre utal, hogy az ide vonatkozó rendszabályoknak feltétlenül nemzetközieknek kell lenniök, a minthogy nemzetközi a játék, melyről szó van. Sorából megindjuk azt is, hogy a szárazföldi kormányok körében mindinkább utat tör az a meggyőződés, hogy e tárgy az egy nemzetközi értekezlettel kell egybeihívni, a mit Jasper More parlamenti tag Salisbury lordnak már 1895-ben indítványozott is. Egy magyar agráriushoz intézett levelemben azt is kifejti Smith, hogy az angol kormány előreláthatólag mielőbb szintén erre az ösvényre fog lépni.

Az állatvadász ügy országos rendezése. Általános a panasza, hogy országos állatvásárjaink teljesen rendezetlenek és hogy azok sem a vevőközönség, sem az eladók érdekeit ki nem elégítik. Az „O. M. G. E.” állattenyésztési szakosztályának egy szűkebb körű bizottsága e hó 13-án foglalkozott ezzel a kérdéssel s elhatározta, hogy az állattenyésztési szakosztálynak ajánlani fogja, hogy fölterjesztést intézzen a kereskedelmiügyi miniszterhez, melyben kérje, hogy a vásárjog adományozásánál szigo-

ruan különböztesse meg az állatvásárokat egyéb vásároktól és az állatvásárok engedélyezésénél csakis az állatkereskedelem és forgalom érdekeit tekintse irányadóknak. Csakis oly közönségnek legyen állatvásár tartására joguk, a melyek kellő biztosítékokat nyújtanak arra nézve, hogy vásárjaikat az 1888-ik évi VII. l.-cikkben foglalt intézkedéseknek megfelelőleg rendezni és rendezni tartani képesek s igazolni tudják, hogy vidékük állatkereskedelmi viszonyai a vásárt kívánatossá teszik. A közönség kötelezettségenek, hogy vásárjaikról és azok forgalmairól, árviszonyairól stb. kimerítő jelentéseket tegyenek közzé, a mire annival inkább nagy szükség van, mert tudvalevőleg a vidéki vásárok forgalmáról tájékozást szerezni ez időszert csaknem lehetetlen. Javasolja a bizottság, hogy a kereskedelmi, földmivélségi és igazságügyminisztériumok együttes eljárással törvényhozás útján egy a helyszínen működő békéltető és ítélkező vásár-bizottságot létesítsenek. Kívánatosnak jelzi továbbá, hogy a vásári határnapok ezentúl naptári kelet szerint határozottassanak meg, ellentétben a mostani rendszerrel, a mikor a vásárok rendszerint valamely nagy ünneppel kapcsolatban álló hetek bizonyos napjára vannak megállapítva, a mi rendkívül sok zavarra szolgáltat okot. Szükségesnek jelzi a bizottság, hogy a miniszter egy rendes vásári naptár kiadásáról gondoskodjék, a mely már egy felével az év vége előtt kiadások s naptári kelet szerint hiteles adatait tartalmazza a vásári határnapoknak, mert a jelenlegi naptárakban öszlöt vásári határnapok nagyon megbízhatatlanok. A bizottság e javaslatait az „O. M. G. E.” állattenyésztési szakosztálynak terjeszti be, a mely arról a jövő héten megtartandó ülésén fog tárgyalni. — Megjegyezzük hogy a vásárok rendezésére vonatkozólag hasonló javaslatokat a III. orsz. gazdakongresszus is fogadott el.

Foulard-selyemet 60 krtól 3 frt 35 krig méterenkint — japáni, chinai, s. a. t. a legujabb mintázzal és színekben, ú. m. fekete, fehér és színes
Henneberg selyemet 35 krtól 14 frt 85 krig méterenkint sima, csikos, kockázott, mintázott damasztot s. a. t. (mint egy 240 különböző minőségben és 2000 szín és mintázzal s. a. t. a megrendelt aru postaber és vámmentesen a hazhoz szállítva és mintakat küld postafordultával: **Henneberg G. (cs. és k. udvariszállító)selyemgyára Zürichben.** Svájcba címzett levelek 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Irodalom és művészet.

— **Vértesi Arnoldtól,** a legtermékenyebb magyar novellairótól újabb két kötetes regény jelent meg az Athenaeum Olvasótárában „Az ugrokarakádi közbirtokosság” cím alatt. A magyar irodalomban talán senki sincs, a ki a magyar társadalmi életet és az ugynevezett gentry-osztály életviszonyait oly éles szemmel megfigyelte és ez alapon oly híven lerajzolni tudná, mint épen Vértesi Arnold. Ehhez „Az ugaros-karakádi közbirtokosság” című regényéhez is ebből a kimeríthetetlen forrásból meríti tárgyát és egy rendkívül érdekes mese keretében azokat a tőgyökereket, jó magyaros uri alakokat rajzolja elénk, kikre rögtön ráismerünk a vidéki életből, a főváros szalonjaiból, hol jövedelmeiket, néma talán azonfelül, ezekták elkölteni. Ezek a kipurzstíthatlan magyar típusok, még némoly kirívó fogyatkozásaik és ferdeségeik mellett is oly vonzó, rokonszenvesek és Vértesi Arnold valósággal a legkedvesebb fiukat válogatta ki közülök és rendkívül találó jellemzésel állítja elénk. Az eredeti regény tárgyának, mesejének és annak a keretnek megfelelőleg, melyben ez az életből elcselt epizód mozog, megfelel a stílus is, mely a magyaros izlés és zamatos magyarság üde bájjával hat az olvasóra. Vértesinek ez a regénye kétségkívül egyik keresett olvasmányja lesz a művelt magyar közönségnek, a melynek igényeit akarja épen kielégíteni az „Athenaeum olvasótára.” A regény ára két kötetbe kötve 1 fit.

— Az **„Ezeréves Magyarország és a milleniumi kiállítás”** című diszmű II. kötetének két utolsó füzetével teljesen befejezést nyert e rendkívül hözagpotló mű, mely több mint 300 remek kivitelű képekben bemutatja Magyarország legazabb vidékeit, műemlékeit s az Ezeréves örökké felejthetetlen ünnepeit. A most megjelent 17. és 18. füzet egyrésze a Vaskapu megnyitásának jelentőségeit mozanatait hozza a legkitünőbb felvételekben. A magyar erő, a magyar kézmű, a magyar olme diadala e vízi út megnyitása s ez méltó büszkeséggel töltheti el felséges Urunk szívet, latva hű népe dicsőségét. A füzetek többi képei az ezredévi hét emlék, amely Magyarország ezeréves fennállásának büszke hirdetője: a pusztaszeri, a zimonyi, a brassói, a zaborhegyi, a devényi és a munkácsi emlékművek. A hazai fürdők közül Rájecz fürdő, Balaton-Füred és Herkules fürdő kiválóan sikerült képei találhatók. Történeti nevezettségű képei Siklóvá vára, mely dacára, hogy a VII. században épült, még ma is kiünő karban van. Az orsovai korona kápolna, melynek helyén 1849-ben midőn Kossuth és társai török földre léptek eláttak a koronát s a koronázási jelvényeket tartalmazó vasládát. Az új Ferencz József hidról két sikerült képet találunk. Végül még Ada-Kalehról találunk három kiválóan sikerült reprodukciót s ezzel befejezhetjük e füzetektől hozott ösmertetésünket. Ezen most már teljes két diszes kötet megszerzését nem ajánlhatjuk eléggé olvasóinknak. Mind a két kötet diszkótésben ára 10 frt s egyik a legszebb alkalmi ajándékoknak. Füzetenként is kapható 40 krajczárért. Kapható minden budapesti és vidéki könyvkereskedésben; megrendelhető a kiadóhivatalban Budapesten, Teréz-körút 38., felemélet (Kunony Vilmos és Fia műintézetében.)

